

ΔΙΚ.103.α Βιοηθική και Αστικό Δίκαιο

Υπεύθυνη διδάσκουσα: Δήμητρα Παπαδοπούλου-Κλαμαρή

Διάρκεια: 1 εξάμηνο. Μάθημα επιλογής (1δ.μ.)

Στόχος:

Οι εξελίξεις στην Βιολογία και την Βιοτεχνολογία θέτουν σειρά προβλημάτων, πρωτίστως φιλοσοφικών και ηθικών. Όταν όμως οι εξελίξεις αυτές φτάσουν στο σημείο να εφαρμοστούν και να επηρεάσουν έτσι την κοινωνική ζωή, ο νομοθέτης καλείται να λάβει θέση επί των κατ' αρχήν φιλοσοφικών και ηθικών προβλημάτων, θεσπίζοντας κανόνες δικαίου που ρυθμίζουν έτσι ετερόνομα την κοινωνική συμβίωση.

Σχεδόν όλα τα σχετικά θέματα που έχει μέχρι τώρα αντιμετωπίσει ο νομοθέτης έχουν πτυχές και προεκτάσεις προς το Ιδιωτικό (κυρίως το Αστικό), το Δημόσιο και το Ποινικό Δίκαιο.

Σκοπός του προσφερόμενου μαθήματος είναι η εξέταση της αντιμετώπισης των ζητημάτων της Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας από το Αστικό Δίκαιο.

Περιεχόμενο:

-Επίκεντρο των σχετικών προβλημάτων είναι ο άνθρωπος, το πρόσωπο. Η εξατομίκευση, η αρχή και το τέλος του φυσικού προσώπου, η προστασία της ατομικότητας ρυθμίζονται στον Αστικό Κώδικα. Το φυσικό πρόσωπο εντάσσεται μέσα σε μια συγκεκριμένη οικογένεια. Αποτελεί η ένταξη αυτή ένα βιολογικό/νομικό ή είναι κοινωνικό/νομικό φαινόμενο; Πώς ρυθμίζεται η τεχνητή συγγένεια (υιοθεσία και υποβοηθούμενη αναπαραγωγή;) Επιτρέπεται από το Δίκαιο ο προγεννητικός έλεγχος και η, για τον σκοπό αυτόν, εφαρμογή των μεθόδων τεχνητής γονιμοποίησης; Επιτρέπεται και, αν ναι, ποια είναι η συνέπεια χρήσεως δότη στην τεχνητή γονιμοποίηση;

-Πώς προσδιορίζεται το ιατρικό σφάλμα κατά την παρακολούθηση της υγείας του εμβρύου, αν γεννηθεί παιδί με μόνιμη βλάβη της υγείας του;

-Τα θέματα των μεταμοσχεύσεων συνδέονται με τα ζητήματα της συναιδέσεως του δότη. Επιτρέπεται συμφωνία έναντι «ανταλλάγματος»;

-Μπορεί να αναπληρώνεται η συναίνεση; Είναι ισχυρές οι εντολές που δίνει ένας υγιής άνθρωπος για την περίπτωση κατά την οποία περιπέσει σε πνευματική ανικανότητα; Ισχύουν οι εντολές που δίνει ο ενήλικος υγιής άνθρωπος και αφορούν το τέλος της ζωής του; Επιτρέπεται η ευθανασία;

-Μπορεί το πρόσωπο να «χρησιμοποιείται» προκειμένου να ελεγχθεί η αποτελεσματικότητα, τοξικότητα κλπ. «φαρμάκων» που βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της έρευνας;

Με δεδομένο ότι οι παρακολουθούντες φοιτητές (τουλάχιστον κατά ένα μεγάλο μέρος) δεν είναι νομικοί, θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη λειτουργία που έχουν οι νομικές ρυθμίσεις για την επίλυση των πιο πάνω προβλημάτων στην καθημερινή ζωή. Αναλυτικό πρόγραμμα θα δοθεί στο πρώτο μάθημα.

Διδασκαλία:

Διαλέξεις. Το βασικό υλικό θα μοιραστεί σε φωτοτυπίες και θα παρέχεται ενδεικτική βιβλιογραφία σε κάθε ενότητα.

Διδάσκοντες:

Δήμητρα Παπαδοπούλου – Κλαμαρή, Καθηγήτρια Αστικού Δικαίου του Πανεπιστημίου Αθηνών, Γεώργιος Λέκκας, Επίκουρος Καθηγητής Αστικού Δικαίου του Πανεπιστημίου Αθηνών

Εξετάσεις:

Οι φοιτητές θα κληθούν να σχολιάσουν ένα κείμενο ή να απαντήσουν σε μία ερώτηση κρίσεως.